

УДК 001.89

О.В. Абакуменко, д-р екон. наук**Л.О. Коваленко**, канд. екон. наук**К.Ю. Сіренко**, канд. екон. наук

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

АКАДЕМІЧНІ ІНКУБАТОРИ ЯК ДРАЙВЕР РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ**О.В. Абакуменко**, д-р екон. наук**Л.А. Коваленко**, канд. екон. наук**К.Ю. Сіренко**, канд. екон. наук

Черниговский национальный технологический университет, г. Чернигов, Украина

АКАДЕМИЧЕСКИЕ ИНКУБАТОРЫ КАК ДРАЙВЕР РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ**Olha Abakumenko**, Doctor of Economics**Larysa Kovalenko**, PhD in Economics**Kristina Sirenko**, PhD in Economics

Chernihiv National University of Technology, Chernihiv, Ukraine

THE ACADEMIC INCUBATOR AS THE DRIVER OF INNOVATION PROJECTS DEVELOPMENT

Досліджено сутність та значення академічного бізнес-інкубатора, його характерні риси та складові частини. Наведено організаційно-правові форми бізнес-інкубатора на базі вищого навчального закладу. Представлено авторський підхід до визначення етапів досягнення стратегії академічного бізнес-інкубатора (на прикладі бізнес-інкубатора «Інноватика» Тамбовського державного технічного університету), а саме конкурс наукових проектів; семінари, тренінги, круглі столи, симпозиуми, наукові лекції; участь у грантах; організація і проведення курсів підвищення кваліфікації; створення малих інноваційних підприємств із залученням малого та середнього бізнесу; формування та розвиток наукових проектів. На основі даних запропоновано модель розроблення генеральних сценаріїв формування БІ.

Ключові слова: бізнес-інкубатор, інноваційні проекти, стратегія, генеральні сценарії, модель.

Исследована сущность и значения академического бизнес-инкубатора, его характерные черты и составные части. Приведены организационно-правовые формы бизнес-инкубатора на базе высшего учебного заведения. Представлен авторский подход к определению этапов достижения стратегии академического бизнес-инкубатора (на примере бизнес-инкубатора «Иноватика» Тамбовского государственного технического университета), а именно конкурс научных проектов; семинары, тренинги, круглые столы, симпозиумы, научные лекции; участие в грантах, организация и проведение курсов повышения квалификации; создание малых инновационных предприятий с привлечением малого и среднего бизнеса; формирование и развитие научных проектов. На основе данных предложена модель разработки генеральных сценариев формирования БИ.

Ключевые слова: бизнес-инкубатор, инновационные проекты, стратегия, генеральные сценарии, модель.

Investigated the nature and value of academic business incubator, its characteristics and components. An organizational and legal forms of business incubator at the higher education institutions. Submitted by the author's approach to determining stages of academic achievement strategies Business Incubator (for example, business incubator "Innovation" Tambov State Technical University), namely competition of research projects; seminars, trainings, round tables, workshops, scientific lectures; participation in grants, organizing and conducting training courses; the creation of small innovative enterprises with the involvement of SMEs; formation and development of the projects. Based on the model of development of general scenario of BI.

Key words: business incubator, innovative projects, strategy, general scenario, model.

Постановка проблеми. Академічне бізнес-інкубаторство – одна з найбільш актуальних тематик останнього часу в галузі розвитку інноваційно орієнтованої економіки і додаткових інструментів системи вищої освіти. Воно дає змогу подолати академічний розрив між вищою школою і практикою впровадження інновацій, виділити найбільш активних представників і дати їм плацдарм для здійснення найсміливіших ідей.

Створення успішних академічних інкубаторів при провідних університетах країни має стати поштовхом для розвитку академічного підприємництва в Україні. Велике значення в цьому процесі має ініціатива самих вищих навчальних закладів, управлінського менеджменту керівників у цій сфері, позиціонування університетів як прикладів підприємств, що діють у ринкових умовах.

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Академічні інкубатори в перспективі мають стати особливою сферою інтеграції науки та економіки з метою розвитку вітчизняного підприємництва, одним із ключових методів реалізації інноваційної моделі розвитку економіки України. Дослідженню теоретичних і методологічних основ цієї проблематики присвячуються праці таких науковців: В.Ю. Філіппов [7], В.Ш. Каганов [3], В.І. Соловійов, В.В. Жариков [4] та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Важливими не висвітленими комплексно питаннями організації діяльності академічних інкубаторів є визначення переліку послуг, що надаватимуться, цільової аудиторії, організацій-партнерів, форм залучення інвестицій для реалізації інноваційних проєктів.

Мета статті. Головною метою цієї статті є розкриття сутності академічного інкубатора як драйвера розвитку інноваційних проєктів, ознайомлення з його функціями та засадами діяльності.

Виклад основного матеріалу. Академічний бізнес-інкубатор є однією з найпоширеніших моделей інкубаторів підприємництва у світі, оскільки саме у вищих навчальних закладах (ВНЗ) міститься значний потенціал інноваційних ідей та розробок, реалізація яких потребує організаційної та фінансової підтримки.

Організаційно-правовими формами бізнес-інкубатора на базі вищого навчального закладу можуть бути такі: складова технологічного або наукового парку ВНЗ; структурний підрозділ ВНЗ; молодіжна неприбуткова організація ВНЗ.

За розповсюдженістю організаційно-правові форми створення бізнес-інкубаторів значно відрізняються. Наприклад, у Росії вони мають таку ієрархію: як структурний підрозділ юридичної особи – 34,8 %; як некомерційне партнерство – 26 %; як самостійна некомерційна організація – 17,4 %; як установа – 8,7 %; як фонд – 8,7 %; як закрите акціонерне товариство – 4,4 % [1].

Чіткі визначення понять «академічне підприємництво» та «академічний бізнес-інкубатор» у вітчизняних нормативних документах відсутні.

Відповідно до ст. 73 Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 перелік платних освітніх та інших послуг, що можуть надаватися державними і комунальними вищими навчальними закладами, затверджується Кабінетом Міністрів України. Державні і комунальні вищі навчальні заклади мають право надавати додатково платні освітні та інші послуги виключно понад обсяги, встановлені державним стандартом, та поза діяльністю, що фінансується за рахунок коштів відповідних бюджетів. Платні освітні та інші послуги надаються вищими навчальними закладами за умови відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства, а у разі встановлення законодавством вимог щодо необхідності ліцензування або отримання дозволів для надання платної послуги – після отримання таких дозвільних документів [6].

Відповідно до рекомендацій, розроблених Національною асоціацією бізнес-інкубаторів (The National Business Incubation Association, NBIA), для визначення можливості створення бізнес-інкубатора в регіоні слід виконати певні послідовні дії:

- визначити та вивчити ринок;
- заручитися підтримкою всіх зацікавлених сторін (місцевої адміністрації, інвесторів та ін.);
- визначити потенційні перешкоди або проблеми;
- створити команду з осіб, найбільш прихильних до цієї ідеї;
- визначити тип та кількість ресурсів, необхідних для бізнес-інкубатора;
- визначити, яким повинен бути ідеальний резидент інкубатора;
- користуватись досвідом інших бізнес-інкубаторів;
- визначити, якими будуть джерела фінансування, організація керівництва, потенційний ринок, комплекс послуг [5].

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Під час створення бізнес-інкубатора на базі ВНЗ можна застосувати одну з моделей сценарного підходу (рис.).

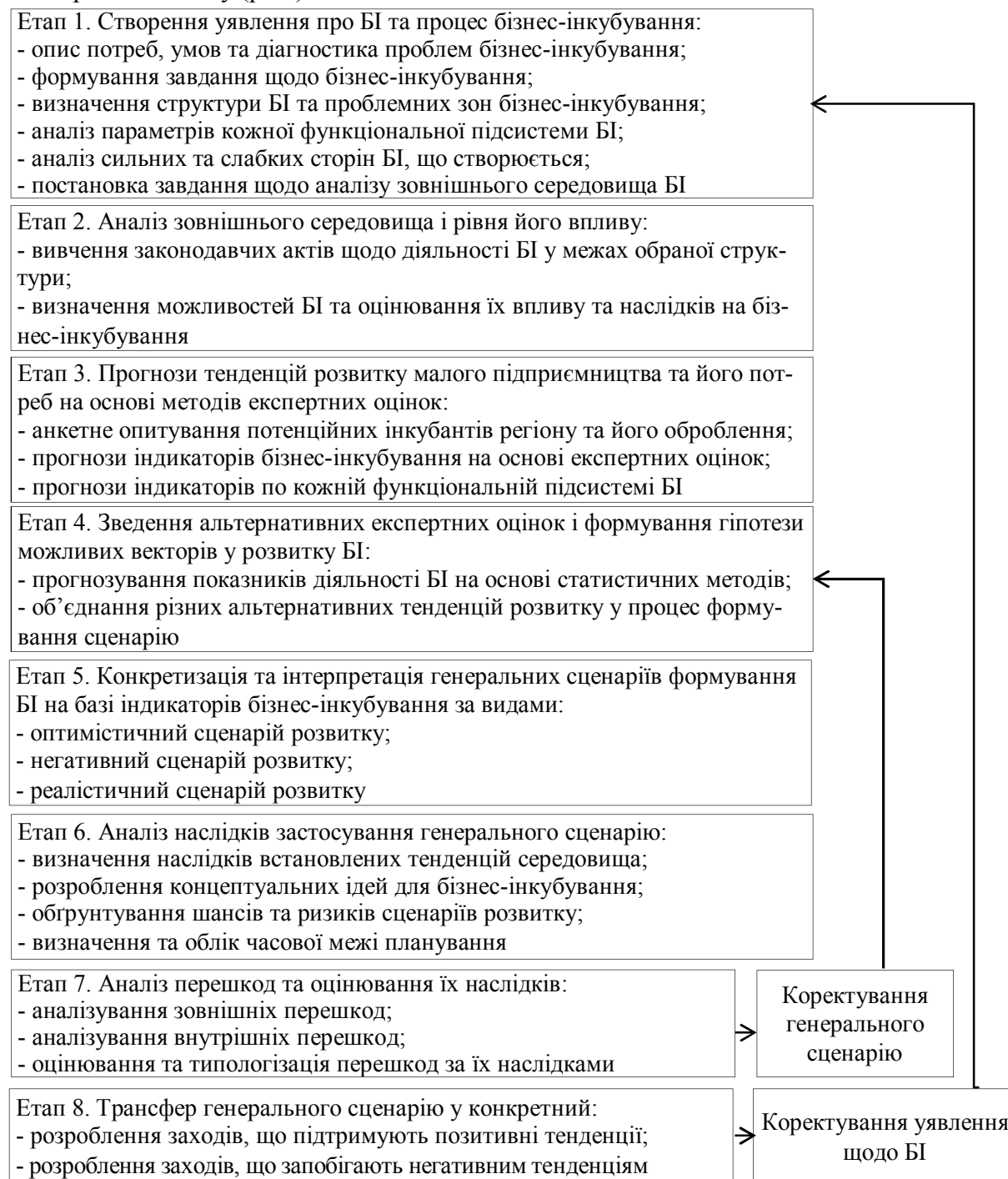

Рис. Модель розроблення генеральних сценаріїв формування БІ

Основними складовими такого підходу до формування бізнес-інкубатора є:

- охоплення п'яти типів загальних проблем: теоретико-методологічних, функціональних, кадрових, нормативно-правових та фінансових, які необхідно вирішувати для всіх видів БІ;

- формування типу моделі БІ за цілями створення, профілем діяльності, джерелами фінансування, організаційно-правовою формою і формою обслуговування, а щодо принципів створення БІ доцільно використати принципи утворення віртуального підприємства;

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

– виокремлення генерального та робочого сценаріїв за їх змістом і спрямованістю. Вибір генерального сценарію – це вибір типу розвитку Бі (інерційний, прискорений, інноваційний), а вибір робочого сценарію – це вибір механізмів і інструментів формування Бі відповідно до поточних цілей та критеріїв управління, що відображуються в певному фрагменті сценарію;

– ідентифікація економічних інструментів сценарного бізнес-інкубування – це вартість ресурсів, економічні вигоди, перерозподільні платежі або виплати;

– розроблення та обґрунтування методичного інструментарію щодо оцінювання ефективності управління Бі: система показників ефективності, яка висвітлюватиме стан та ефективну тривалість бізнес-інкубування підприємств-інкубантів, ефективність використання бізнес-середовища.

Можливі етапи досягнення стратегії академічного бізнес-інкубатора наведені в табл.

Таблиця

*Етапи досягнення стратегії академічного бізнес-інкубатора
(на прикладі бізнес-інкубатора «Інноватика» Тамбовського державного технічного
університету) [4]*

Опис етапу	Результат етапу	Споживачі етапу
Конкурс наукових проєктів	Виявлення молодих кадрів для науково-дослідної роботи	Бакалаври, спеціалісти, магістри, аспіранти
Семінари, тренінги, круглі столи, симпозіуми, наукові лекції	Виявлення науково значущих проєктів, укладення договорів з науковими колективами та фінансування наукових досліджень аспірантів, бакалаврів, магістрів та молодих учених	Молоді вчені, наукові організації, ВНЗ, викладачі
Участь у грантах	Участь у програмах розвитку інноваційної інфраструктури ВНЗ	Наукові колективи, бакалаври, спеціалісти, магістри, аспіранти, малий та середній бізнес
Організація і проведення курсів підвищення кваліфікації	Підготовка кадрів для інноваційної інфраструктури	Малий та середній бізнес
Створення малих інноваційних підприємств із залученням малого та середнього бізнесу	Розміщення виробництва на території бізнес-інкубатора та надання бізнес-офісів	Наукові колективи
Формування та розвиток наукових проєктів	Комерціалізація проєктів на базі науково-дослідної лабораторії бізнес-інкубатора	

Поступове та зважене формування цілей створення інкубатора та подальше впровадження ідеї на практичному рівні набуває важливої ролі у системі бізнес-відносин регіону. Адже майбутній проєкт не лише буде приносити економічні вигоди в межах власної діяльності, а й сприяти розвитку та вдалому функціонуванню інших суб'єктів підприємницької діяльності певної території.

Тобто бізнес-інкубатор, як і будь-яке інше підприємство, повинен пройти такий самий процес планування та опрацювати такі питання: техніко-економічне обґрунтування; місія та завдання; оцінювання потреб і визначення цільових груп клієнтів; інфраструктура (будівлі та основні споруди); комплекс послуг; стратегія маркетингу; фінансовий план.

Одним з найуспішніших російських бізнес-інкубаторів, створених на базі навчального закладу, є Бізнес-інкубатор Національного дослідницького університету «Вища школа економіки» (HSE{Inc}), який був створений наприкінці 2006 року. Бізнес-інкубатор є структурним підрозділом НДУ ВШЕ, а його головна мета полягає у спри-

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

янні створенню успішного бізнесу, який заснований та розвивається завдяки зусиллями молодих підприємців.

HSE {Pro} – сервіс освітньої, консультаційної та експертної підтримки стартап-компаній, розроблений командою Бізнес-інкубатора. Головна мета програми – допомогти початківцям реалізувати свій проект – побудувати бізнес-модель своєї компанії та обрати найбільш ефективні стратегії розвитку.

Умовою є те, що стартап повинен знаходитись на етапі готового прототипу, готуватися до виходу на ринок (перші продажі) та належати до одного з напрямків: IT, mobile, e-commerce, соціальний бізнес та послуги.

Програма HSE {Pro} складається з таких предметних блоків: бізнес-модель та організація бізнес-процесів; маркетинг та збут продукту; управління персоналом; фінансове планування; правові аспекти бізнесу; інвестиційна карта; альтернативні засоби розвитку.

Додатковими можливостями для стартап-компаній є:

- залучення фінансування на розроблення прототипів і підготовку бізнес-планів (складання заявок в інфраструктурні фонди);
- сприяння залученню інвестицій на розширення бізнесу (підготовка переговорів, підбір та організація зустрічей з потенційними інвесторами);
- підбір співробітників, зокрема залучення студентів на практику для роботи в компанії стартапу;
- розроблення консалтингових та дослідницьких проектів у галузі маркетингу та просування, розроблення бізнес-планів, легалізація бізнесу підприємців-початківців та ін.

Також Бізнес-інкубатор за підтримки інфраструктурних партнерів проводить безкоштовні експертні сесії HSE {Consult}, які включають відкриті лекції експертів, консультації професіоналів, кейси досвідчених підприємців, взаємодію питання-відповідь.

Щорічно проводиться перший російський університетський конкурс бізнес-проектів, який кожного разу збирає близько 300 заявок. Проекти оцінюються за такими критеріями: інноваційність, бізнес-потенціал, інвестиційна привабливість, команда. У 2014 перемогу та винагороду в розмірі 150 тис. р. здобув проект 3D сканування приміщень GeoCV.

Також щорічно проводиться літня школа HSE {SUN}, головними темами якої є:

- створення та функціонування бізнес-інкубаторів, інноваційних центрів та інших організацій, які підтримують стартапами;
- формування підприємницького середовища та спільноти, які сприяють появі та розвитку нових бізнесів;
- супровід інноваційних стартапів;
- навчання та підвищення кваліфікації спеціалістів, які працюють зі стартапами.

У 2008 році Бізнес-інкубатором НДУ ВШЕ було засновано премію «Стартап року», яка щорічно вручається кращим стартапам на думку бізнес-спільноти. Її метою є заохочення ефективних підприємницьких рішень, творчого підходу до побудови нового бізнесу, спонукання молодих підприємців до нових досягнень.

Кожного року Бізнес-інкубатор проводить чемпіонат з ділової гри «Залізний підприємець». У серії ділових ігор учасники пропонують можливі засоби використання нової технології, разом з командою обирають найбільш перспективний продукт, розробляють бізнес-модель та готують яскраву презентацію рішення, яке пропонується. Ігри проводяться в різних містах Росії, України, Білорусі, Казахстану. Мета та завдання чемпіонату такі:

- організувати майданчик для обговорення нових технологій, автори яких мають труднощі у визначенні перспектив комерціалізації, запропонувати авторам технології нестандартні рішення;
- сприяти формуванню команд зі студентами з різних ВНЗ та з різними компетенціями (об'єднувати менеджерів та маркетологів з технічними спеціалістами);

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

- розвинути у студентів навички командної роботи та презентації проектів;
- зацікавити студентів різних ВНЗ перспективою роботи з технологічним продуктом;
- популяризувати технологічне підприємництво.

Щорічно за участі команди Бізнес-інкубатора десятки ідей стають прибутковими компаніями. Бізнес-інкубатор співпрацює з провідними підприємницькими центрами у всьому світі, зокрема Massachusetts Institute of Technology (США), The University of California Berkeley (США), Aalto Venture Garage (Фінляндія), National University of Singapore (Сінгапур), Twente University (Нідерланди), а в його заходах щорічно беруть участь понад 10 тисяч молодих активних спеціалістів у Росії та країнах СНД [3].

У березні 2012 року було створено Студентський науково-практичний центр «Бізнес-інкубатор Білоруського державного економічного університету».

Відповідно до Положення під Бізнес-інкубатором розуміється об'єкт інфраструктури підтримки суб'єктів малого підприємництва, створених за участі студентів БДЕУ, що сприяє студентам на стадії становлення їх підприємницької діяльності через надання приміщень офісного призначення та надання консультаційних, бухгалтерських, юридичних, освітніх та інших послуг на договірній основі. Бізнес-інкубатор не є юридичною особою, всі фінансові та юридичні операції здійснює БДЕУ, який володіє всіма правами та обов'язками юридичної особи. Учасниками та безпосередніми виконавцями реалізації проектів є студенти, співробітники та професорсько-викладацький склад БДЕУ, які працюють у межах Програми діяльності Бізнес-інкубатора на поточний рік. Клієнтами Бізнес-інкубатора є підприємці – фізичні та юридичні особи, зареєстровані у встановленому порядку, які отримали позитивні відгуки Експертної комісії бізнес-інкубатора та які уклали договір на надання послуг. Загальне керівництво діяльністю Бізнес-інкубатора здійснює Координатор проектів, який призначається ректором університету за узгодженням з Опікунською радою Бізнес-інкубатора. Основними функціями Координатора є: робота з авторами проектів на етапі підготовки та формалізації бізнес-ідеї; супровід проектів; підбір експертів із бізнес-спільноти; консультування та контроль за ходом реалізації бізнес-планів резидентів; допомога у просуванні резидентів Бізнес-інкубатора; пошук джерел фінансування; проведення презентацій проектів; взаємодія з технологічними бізнес-інкубаторами інших ВНЗ, також неосвітніми структурами щодо організації спільних проектів та опрацювання рішень у сфері бізнес-консультування, маркетингу, обліку, юридичного супроводу високотехнологічних компаній.

Метою створення Бізнес-інкубатора БДЕУ є набуття студентами практичного досвіду в організації та становленні підприємницької діяльності, формування їх соціально значущої, активної життєвої позиції, а також здійснення підтримки перспективних бізнес-проектів суб'єктів малого підприємництва і формування комфортних стартових умов для їх розвитку.

Для досягнення цієї мети Бізнес-інкубатор вирішує такі завдання:

- підтримка студентів і суб'єктів підприємницької діяльності у створенні, становленні та розвитку малих підприємств;
- сприяння самозайнятості студентів та організації ними власної справи;
- навчання керуванню малим інноваційним підприємством;
- підготовка і проведення незалежної експертизи проектів та продукції, створеної за участі студентів;
- співпраця з суб'єктами підприємництва у реалізації бізнес-пропозицій;
- обмін досвідом успішної підприємницької діяльності;
- допомога студентам у налагодженні ділових зв'язків;
- інформаційна підтримка у просуванні бізнес-проектів і створеної ними інноваційної продукції;

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

– формування виробничо-підприємницької культури майбутніх підприємців.

Вирішення поставлених завдань здійснюється завдяки:

– організації мобільних груп з вирішення поставленого завдання, які створюються виходячи з доцільності та необхідного рівня професіоналізму, передбаченого технічним завданням проекту, що реалізується;

– проведенню семінарів, конкурсів з поставлених завдань та проблем;

– організації соціальних акцій та заходів.

Головними послугами, які надаються Бізнес-інкубатором БДЕУ, є:

– сприяння комерціалізації проекту: планування, управління проектом, розроблення бізнес-моделі, визначення ринку продукту, розроблення програми просування;

– розроблення маркетингової та рекламної стратегії реалізації проектів, допомога у проведенні маркетингових досліджень;

– консультування з питань кредитування, оподаткування, бухгалтерського обліку, правового захисту та розвитку проекту;

– бізнес-планування майбутньої підприємницької діяльності;

– зовнішнє бухгалтерське обслуговування підприємницької діяльності (реалізації проекту).

Організаційне та фінансове сприяння розвитку Бізнес-інкубатора забезпечується Опікунською радою Бізнес-інкубатора та Експертною комісією.

Опікунська рада є колегіальним органом, головною метою якого є всебічне сприяння виявленню та просуванню студентських проектів у бізнес-середовище. До складу ради входять представники бізнесу, банківського і реального секторів економіки, особи, які мають намір стати спонсорами студентських проектів, венчурні інвестори, члени Клубу випускників БДЕУ. Від університету до складу ради входять заступники деканів з науково-дослідної роботи, начальник Управління підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації. Очолює Опікунську раду Бізнес-інкубатора проректор з наукової роботи, а персональний склад затверджується ректором.

Експертна комісія Бізнес-інкубатора організовує експертизу бізнес-проектів та приймає рішення про включення проекту до програми роботи Бізнес-інкубатора. До складу комісії входять Координатор проектів Бізнес-інкубатора, експерти в галузі бізнес-консультування, професорсько-викладацький склад, студенти. Очолює Комісію Координатор проектів Бізнес-інкубатора, а персональний склад затверджується ректором.

Учасниками Програми діяльності Бізнес-інкубатора можуть стати колективи, чисельністю не менше 2 осіб, до складу яких входять студенти БДЕУ, які бажають здійснювати діяльність у таких напрямках: наукова, інноваційна діяльність та її організаційне обслуговування; освіта; реклама; консультування; інші галузі сфери послуг, які не заборонені чинним законодавством для бізнес-інкубаторів.

Консультант проекту, призначений Експертною радою, затверджує для проекту Бізнес-інкубатора положення про його діяльність, яке встановлює такі вимоги: спеціалізація; порядок та умови надання нежитлових приміщень учасникам Програми; перелік послуг, що надаються; порядок управління діяльністю; вимоги до технічного оснащення; очікуваний термін діяльності; умови фінансування.

Строк підтримки проектів становить до 1 року, залежно від його складності.

Фінансування бізнес-проектів студентів здійснюється за рахунок грантів, за договорами з підприємствами та організаціями, коштів інвесторів, власних коштів учасників, спонсорської допомоги, інших засобів, які не суперечать чинному законодавству.

У межах Бізнес-інкубатора БДЕУ почалась розроблення проекту «Дистанційний моніторинг основних показників діяльності торгової організації на основі вихідних

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

форм статистичної звітності» [2]. Також Бізнес-інкубатор співпрацював з організацією G-Incubator у наданні дизайнерських послуг, брав участь в організації та проведенні Другого білоруського IR форуму 2012, а активні учасники інкубатора пройшли навчання з курсу «Проектування системи управління компанією за допомогою системи бізнес-моделювання Business Studio» з метою розширення практичних навичок.

Ще одним яскравим прикладом успішного функціонування бізнес-інкубаторів на загальнодержавному рівні є польський Академічний інкубатор підприємництва (АІП). Він являє собою мережу, яка об'єднує 31 університет, та понад 1400 фірм, що розвиваються [1]. Головна місія АІП полягає у створенні сприятливого клімату для розвитку академічного підприємництва. Інкубатор у межах ВНЗ надає комплексну підтримку. Завдяки платформі StartUp Online можна зареєструвати фірму протягом 24 годин, отримати юридичну та бухгалтерську консультацію. Програма StartUp House надає доступ до 40 офісних приміщень із сучасним комп'ютерним та програмним забезпеченням. Програми StartUp Kick-Off, Mentoring & Training забезпечують якісне навчання, допомагають знайти бізнес-партнерів та інвесторів. Вартість участі в інкубації становить близько 250 злотих на місяць, що значно дешевше оренди офісу в центрі Варшави. За 7 років роботи АІП було реалізовано 5200 студентських ідей. За словами директора АІП Варшавської Політехніки, співробітництво з Академічним інкубатором підприємництва дозволяє будь-якому студенту або співробітнику ВНЗ створити бізнес з найменшими витратами та мінімальним ризиком, а найбільш інноваційні та перспективні ідеї мають шанс отримати інвестиції в обсязі 100 000 злотих.

Висновки і пропозиції. В Україні на сьогодні модель бізнес-інкубування знаходиться на початковому етапі розвитку та є малоефективною. До основних причин слід віднести: несприятливу державну політику та відсутність законодавчого регламентування діяльності бізнес-інкубаторів; відсутність державного стимулювання створення бізнес-інкубаторів та залучення інвестицій у їх розвиток; дефіцит власних фінансових ресурсів бізнес-інкубаторів; недосконалу та дорожчу систему венчурного фінансування.

Таким чином, незважаючи на значний потенціал вітчизняного академічного підприємництва, подальший розвиток і успішне функціонування бізнес-інкубаторів є неможливим без розроблення національної стратегії їх популяризації та впровадження дієвої системи підтримки малого підприємництва, формування нової підприємницької культури та збільшення зацікавленості молоді у веденні власного бізнесу, вдосконалення законодавчої бази, підвищення прозорості ринку, забезпечення фінансової підтримки з боку держави та приватних інвесторів.

Список використаних джерел

1. *Академічний бізнес-інкубатор. Опыт Польши* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://inventure.com.ua/news/world/akademicheskij-biznes-inkubator-opyt-polshi>.
2. *Бізнес-інкубатор БГЭУ* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bseu.by/russian/incubator/default.htm>.
3. *Бізнес-інкубатор НИУ ВШЭ* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://inc.hse.ru/>.
4. *Жариков В. В.* Повышение качества процессов бизнес-инкубирования [Електронний ресурс] / В. В. Жариков. – Режим доступу : <http://vernadsky.tstu.ru/pdf/2011/04/36.pdf>.
5. *Каганов В. Ш.* Как создать и сделать успешным бизнес-инкубатор [Електронний ресурс] / В. Ш. Каганов. – Режим доступу : <http://nsbi.org/assets/filesКакСоздатьИСделатьУспешнымБИ.pdf>.
6. *Про вищу освіту* [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page5>.
7. *Філіппов В. Ю.* Сценарний підхід до формування віртуального бізнес-інкубатору та оцінювання його ефективності [Електронний ресурс] / В. Ю. Філіппов. – Режим доступу : <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/No4/121-125.pdf>.